

Základní škola Mnichovo Hradiště, Sokolovská 254, příspěvková organizace
Preventivní program školy

**Základní škola Mnichovo Hradiště,
Sokolovská 254, příspěvková organizace**

**PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY
2021/2022**

VYPRACOVAL: Mgr. Martin Medlík

PLATNÉ OD: 1.9.2021

Č.J. : 251/21

OBSAH

2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY A JEJÍ VNITŘNÍ ZDROJE	4
2.1 Personální zajištění	4
3 VNĚJŠÍ ZDROJE ŠKOLY	6
3.1 Spolupráce s organizacemi a institucemi	6
3.2 Síť kontaktů na spolupracující instituce	6
4 ANALÝZA VÝCHOZÍ SITUACE	8
4.1 Priority pro letošní rok.....	9
5 KONKRÉTNÍ AKTIVITY.....	10
5.1 Pro žáky	10
5.2 Pro učitele.....	17
5.3 Pro rodiče	17
6 MONITORING A EVALUACE	18
6.1 Monitoring.....	18
6.2 Evaluace.....	19
7 KRIZOVÝ PLÁN (CO DĚLAT KDYŽ ...)	20
7.1 Šikana.....	20
7.2 Kyberšikana.....	21
7.3 Záškoláctví	21
7.4 Užívání návykových látek.....	21
7.5 Vandalismus.....	22
7.6 Krádeže	22
7.7 Poruchy příjmu potravy	23
7.8 Extremismus, rasismus, xenofobie a homofobie	23
7.9 Rizikové sexuální chování	23
7.10 Netolismus.....	24
7.11 Násilí	24
7.12 Sebeпоškozování.....	25
7.13 Syndrom týraného dítěte	25
7.14 Hazardní hraní	26
POUŽITÉ ZDROJE	27
PŘÍLOHY.....	28

SEZNAM ZKRATEK

PPP – pedagogicko psychologická poradna
PČR – policie ČR
SDH – sbor dobrovolných hasičů
NZDM – nízkoprahové zařízení dětí a mládeže
ŠVP – školní vzdělávací plán
TH – třídnické hodiny
ŠMP – školní metodik prevence
TU – třídní učitel
nTU – napomenutí třídního učitele
dTU – důtka třídního učitele
dŘŠ – důtka ředitele školy
VZ – výchova ke zdraví
OV – občanská výchova

1 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY A JEJÍ VNITŘNÍ ZDROJE

Škola se řadí mezi středně velké, městské školy s aktuálním počtem přes 500 žáků. Škola sídlí ve dvou budovách. Ve větší budově se pro letošní rok nachází 22 kmenových tříd (1. – 9. třídy) a 7 odborných učeben. I v letošním roce došlo k modernizaci několika učeben, které byly doplněny interaktivními tabulemi. Žákům je k dispozici i počítačová učebna. Druhá budova je pak určena pro žáky 2. ročníku, třídy 4.A, školní družiny. V areálu je přírodní zahrada určena pro výuku pracovních činností a školní družinu. V blízkosti školy jsou autobusové zastávky. Pro trávení volného času a přestávek nabízíme žákům atrium školy, hřiště s hracími prvky, nebo se mohou pohybovat po chodbách, kde mají umístěné např. stoly na ping-pong, fotbálek aj. Je možné využít i venkovní učebnu. Škola dále nabízí mnoho zájmových kroužků sportovního, uměleckého, tvořivého i vzdělávacího zaměření. Ve škole pracuje celkem 31 pedagogických pracovníků a 6 asistentů pedagoga. Mezi rizikové oblasti školy patří prostory šaten a WC. Škola má školní poradenské pracoviště, které se skládá z výchovné poradkyně, školního metodika prevence a školní psycholožky.

1.1 Personální zajištění

- Metodik prevence vytváří preventivní program školy, podílí se na jeho realizaci, komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence. Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence, koordinuje předávání informací o problematice sociálně patologických jevů. Vede s dětmi i rodiči rozhovory, provádí záznamy z jednání a v případě selhání prevence, řeší ve spolupráci s ostatními členy školního poradenského pracoviště kázeňské problémy a projevy nežádoucích jevů. Podporuje učitele při efektivním vedení třídnických hodin.
- Výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými apod. Učitelé informují výchovného poradce o těchto problémech a ten potom navrhuje opatření, navrhuje řediteli školy svolání výchovné komise, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o možnostech odborné péče, jedná se sociálním odborem a pedagogicko-psychologickou poradnou.
- Pedagogové se v rámci výuky věnují rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, provádějí průběžnou diagnostiku třídy a žáků, na pedagogických radách hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči svých žáků prostřednictvím třídních schůzek, individuálních konzultací i jiných případných osobních setkání. Vede třídnické hodiny.
- Ředitel školy sleduje efektivitu prevence sociálně patologických jevů, svolává v případě potřeby výchovnou komisi, sleduje problematiku v kontextu celé školy.
- Školní psycholog úzce spolupracuje s metodikem prevence, výchovným poradcem a vedením školy. Věnuje se žákům i rodičům, kteří požádají o konzultaci, na základě vlastní iniciativy či doporučení pedagogů. Podporuje učitele při efektivním vedení třídnických hodin.

ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVISŤE – v přízemí, vedle zástupce ředitele

FUNKCE	JMÉNO	KONZULTAČNÍ HODINY
Školní metodik prevence	Mgr. Martin Medlík	Středa 11:00 – 11:30, dle dohody
Výchovná poradkyně	Mgr. Nikola Součková	Sudé úterý 14:00 – 15:30, dle dohody
Výchovný poradce pro budoucí povolání	Mgr. Hana Kořínková	Pondělí 14:00 – 14:50, dle dohody
Školní psycholožka	Bc. Aneta Pavlatová	Pondělí 8:00 – 14:00, dle dohody

2 VNĚJŠÍ ZDROJE ŠKOLY

2.1 Spolupráce s organizacemi a institucemi

- Pedagogicko-psychologická poradna Středočeského kraje Václavkova 1040, Mladá Boleslav
- Centrum primární prevence SEMIRAMIS, z. ú.
- Městská policie v Mnichově Hradišti
- Ostatní školní zařízení ve městě, ZUŠ
- PČR Mladá Boleslav
- Sbor dobrovolných hasičů Mnichovo Hradiště
- S rodiči
- Podpora vedení školy
- Nízkoprahové zařízení a dům mládeže Mnichovo Hradiště

Hlavním zdrojem odborné a metodické pomoci je poradenský metodik prevence při pedagogicko-psychologické poradně, dále krajský školský koordinátor prevence, preventivní pracovníci v regionu. Nezbytná je také podpora ředitelky školy, která je hlavním manažerem preventivních aktivit ve škole, a spolupráce metodika prevence s výchovným poradcem či školním psychologem.

2.2 Síť kontaktů na spolupracující instituce

Město Mnichovo Hradiště odbor sociálních věcí, oddělení sociálně-právní ochrany dětí a sociální prevence (OSPOD)

Bc. Josef Záhora – vedoucí oddělení sociálně právní ochrany dětí a sociální prevence

Masarykovo náměstí 1, Mnichovo Hradiště, tel: 326 776 700, josef.zahora@mnhradiste.cz

Soňa Košková, Bc. – kurátorka pro mládež, tel: 326 776 703, sona.koskova@mnhradiste.cz

Centrum primární prevence Semiramis, z. ú., pro Středočeský kraj

Tereza Mullerová DiS. , Dlabáčova 2208, 28802 Nymburk, tel: 733 184 995,

email: prevence@os-semiramis.cz, www.os-semiramis.cz

Pedagogicko-psychologická poradna Středočeského kraje, Václavkova 1040, Mladá Boleslav

Tel : 326 731 066, Mobil: 731 417 226, e-mail: mladaboleslav@pppsk.cz,

prevence@pppsk.cz

Psychiatrická ambulance pro dospělé, děti a dorost, Kosmonosy

Mudr. Martina Stegerová, Linhartova 243, 293 06, Kosmonosy, tel. 326 323 137, 725 574 574,

info@stegerova.cz

Městská policie v Mnichově Hradišti, Masarykovo náměstí, 295 01 Mn. Hradiště

Bc. Petr Kožený – velitel městské policie, tel. 326 776 770, 607 523 225

tel. 326 771 240, mestska.policie@mnhradiste.cz

Středisko výchovné péče Čáp v Liberci, Na Výšinách 451/9, 460 05 Liberec 5

Mgr. Lenka Tešnarová – vedoucí střediska, tel. 482 750 807, mob. 728 145 169, svp_lbc@centrum.cz

Centrum psychologických služeb (krizová intervence, psychoterapie), Palachova 504, Liberec,

www.cpsinfo.cz, Petr Šolc – 721 880 080, solc@cpsinfo.cz

Nízkoprahové zařízení a dům mládeže v Mnichově Hradišti, Poříčská 1135, MH, 29501, 734232706

Linka důvěry a centrum psych., Václavkova 950, Ml. Boleslav, tel. 326 741 481

Kyberšikana: napisnam.cz (projekt e-bezpeci.cz)

Krizová linka: 116 000 – nonstop psychologická podpora v případě krizové situace

Linka bezpečí: 116 111

3 ANALÝZA VÝCHOZÍ SITUACE

Vyučující mají k dispozici materiály s prevencí sociálně nežádoucích jevů s důrazem na šikanu a kyberšikanu, záškoláctví atd. Zařazují témata do učebních a výchovných plánů. Obsahují tyto základní aktivity: řešení konfliktních situací, odmítání činností s negativními důsledky, posilování sebedůvěry, vedení ke zdravému životnímu stylu, zlepšování komunikačních a sociálních dovedností apod. Tyto oblasti jsou vyučovány od 1. ročníku v hodinách prvouky, vlastivědy, přírodovědy, občanské a tělesné výchovy, přírodopisu, chemie, českého jazyka. Jsou pořádány besedy a preventivní programy dle potřeby. V rámci výuky se žáci účastní exkurzí s dějepisným, zeměpisným, přírodovědným a uměleckým zaměřením. V hodinách občanské výchovy a výchovy ke zdraví je zahrnuta též komplexní primární prevence sociálně patologických jevů.

Nadále pokračují pravidelné třídnické hodiny, na kterých se řeší problémy třídy a posiluje zdravé třídní klima. Pro třídní učitele jsou k dispozici sborníky aktivit zaměřené na seznamování kolektivu, řešení problému, spolupráci a zvládání konfliktních situací. Východiskem jsou aktivity v komunitních kruzích, práce ve skupinách a diskuze, ve které by měl mít každý žák možnost se vyjádřit. V každé sborovně jsou k dispozici dotazníky pro mapování třídy a tiskopisy (záznam z jednání, absence apod.). V rámci třídnických hodin na 2. stupni budou zařazeny aktivity zaměřené na online bezpečnost a mediální a počítačovou gramotnost (součástí portfolia žáka).

Během školního roku mají žáci možnost pravidelně navštěvovat různé zájmové kroužky se sportovním, jazykovým, uměleckým zaměřením a různá divadelní představení a výchovné koncerty. Také škola pořádá výjezdové akce, stmelovací zájezdy, adaptační kurzy, sportovní kurzy, školy v přírodě. Škola podporuje i jiné organizace, které se zabývají mimoškolní činností dětí. Spolupracujeme se ZUŠ a Semiramis – Centrum primární prevence. Dále mají pedagogové ve sborovnách nástěnku s aktualitami z oblasti primární prevence, preventivní program školy a manuál „Co dělat když...“. Na pedagogických radách má školní metodik prostor ke sdělení aktuálních informací v oblasti prevence. Prostřednictvím nástěnky, žákovské samosprávy a schránky důvěry se snažíme zvýšit a udržet důvěru žáků v nás, učitele, kterým se mohou svěřit s problémem, který je trápí.

Úzká je i spolupráce s rodiči, kteří mohou využít konzultačních hodin učitelů. Žákům i rodičům je k dispozici školní poradenské pracoviště a email poradenství@1zsmh.cz, na který se mohou obracet se svými problémy či dotazy. V tomto roce bychom chtěli uspořádat školení pro rodiče v oblasti online bezpečnosti.

Hlavní myšlenkou vedení školy zůstává mít školu „rodinného typu“, tedy prostředí bez anonymity. K tomu přispěly i aktualizované nástěnky tříd a učitelů na chodbách školy. Velká škála kroužků, výletů, exkurzí, kurzů a dalších zájezdů pak podporuje dobrý vztah mezi učiteli a žáky, kteří mají možnost poznat učitele mimo školní prostředí.

3.1 Priority pro letošní rok

- Efektivní vedení třídnických hodin (materiální a didaktická podpora, hospitace ze strany vedení, prohloubení spolupráce mezi pedagogy při sdílení dobré praxe, zapojení metodika prevence a školní psycholožky do třídnických hodin)
- Zařazení systému preventivních aktivit zaměřené na zdravé klima a spolupráci žáků na 1.stupni a online bezpečnost, mediální a počítačovou gramotnost pro 2. stupeň
- Nastartování kroužků, výjezdových a zážitkových akcí, výletů, besed a dlouhodobých tradic (Vánoční jarmark, Sportovní den atd.), jakožto základ nespecifické primární prevence
- Úzká spolupráce se SEMIRAMIS (dlouhodobý preventivní program pro žáky 4. - 9. ročníku)
- Podpora třídním učitelům při zavedení portofolia žáků (pracovní listy k primární prevenci, pokroky žáka, kariérní růst apod.)

4 KONKRÉTNÍ AKTIVITY

4.1 Pro žáky

Nespecifická prevence:

- Dlouhodobý projekt ve spolupráci s Centrem primární prevence Semiramis z.ú.
- Zvyšování příznivého klimatu třídy a celé školy formou organizování výletů, exkurzí, lyžařského kurzu, sportovních dnů, dětského dne, adaptačního kurzu a vánočního jarmarku
- Široká nabídka volnočasových aktivit a kroužků
- Účast v literárních, výtvarných, sportovních soutěžích a v olympiádách
- Školní parlament rozvíjí zodpovědnost žáků za širší společenství a vzájemné soužití, je příležitostí pro zapojení žáků do organizace školy.
- Třídní setkání (i ve formě žák-rodíč-učitel)

Specifická prevence:

- Zaměření pozornosti na projekty prevence sociálně nežádoucích jevů (dle ŠVP)
- Věnovat zvýšenou pozornost prevenci šikany a kyberšikany – osvěta v rámci hodin VZ, OV, školní nástěnky, preventivní programy)
- Beseda s příslušníky hasičského sboru (program „Hasík“)
- Téma kyberšikana v hodinách informatiky
- Preventivní programy, besedy a přednášky dle potřeby a nabídky
- Prevence sociopatologických jevů ve výchově ke zdraví pro 6. - 8. ročník

Motivační programy pro žáky:

1. stupeň

- a) Projektové dny na zdravý životní styl, mezilidské vztahy a dopravní výchovu
- b) Motivační rozhovory jsou průběžně zařazovány do výuky (dle ŠVP)
- c) Dopravní výchova pro žáky 4. ročníku
- d) Program dlouhodobé primární prevence rizikového chování se zaměřením na rizikové chování, zdravý životní styl a zdravé mezilidské vztahy – Občanské Semiramis, Centrum primární prevence, pro 4. a 5. ročník
- e) Program „Hasík“ pro 2. ročník
- f) Soubor pracovních listů zaměřených na dlouhodobou primární prevenci (zakládání do portfolia žáka, uskutečnění v rámci třídnických hodin)

2. stupeň

- a) Program dlouhodobé primární prevence rizikového chování se zaměřením na chování, zdravý životní styl a mezilidské vztahy – Semiramis pro 6. – 9. ročník
- b) Soubor pracovních listů zaměřených na online bezpečnost, mediální a počítačovou gramotnost (zakládání do portfolia, uskutečnění v rámci třídnických hodin)
- c) ŠIK – školní informační kanál
- d) Preventivní programy dle nabídky, potřeby a předešlé zkušenosti
- e) Program „Hasík“ pro 6. ročník

SEMIRAMIS z.ú. – bloky primární prevence pro žáky 4. - 9. ročníku

	Ročník	Název bloku	Cíl bloku
1. pol.	4.	Vyplouváme	Navázání spolupráce, třída jako kolektiv
	5.	Hračka jménem počítač	Prevence netolismu, rizika virtuálního světa
	6.	Vyplouváme	Adaptace na 2. stupni, sžití se změnami a TU
	7.	Táhneme za 1 provaz	Spolupráce v uměle vytvořených skupinách
	8.	Výběrové téma	Výběr třídy dle preference a aktuální potřeby
	9.	Já a Ty	Partnerství, specifika pohlaví, partnerský vztah
2. pol.	4.	Já mezi ostatními	Komunikace a spolupráce ve skupině
	5.	Vzhůru na druhý stupeň	Rozptýlit obavy spojené s přestupem na 2. st.
	6.	Na jedné lodi	Spolupráce, třída jako kolektiv s odlišnostmi
	7.	Když se někdo topí	Objektivní informace a náhled na šikanu a aktéry
	8.	Výběrové téma	Výběr třídy dle preference a aktuální potřeby
	9.	Na tělo	Pojmy z oblasti sexuality, hranice intimity, pravidla bezpečného sexuálního chování

Plánované výjezdové a zážitkové akce

Akce	Ročník	Období	Akce	Ročník	Období
Sportovní kurz	6.	září	Mikulášská nadílka	9.	prosinec
Drakiáda	6. - 9.	říjen	Vánoční jarmark	1. - 9.	prosinec
Lyžařský výcvik	3. - 5.	leden	Sportovní den	1. - 9.	červen
Lyžařský výcvik	7.	únor	Divadelní představení	1. - 9.	září - červen
Škola v přírodě	4.	květen	Dětský den	1. - 9.	červen
Klub mladého diváka	1. - 5.	září - červen	Klub mladého diváka	6. - 9.	září - červen

Plánované kroužky a mimoškolní aktivity

Název kroužku	Den	Čas	Místo konání	Vyučující
FLORBAL	Pondělí	13.00 - 14.00	(0. - 2. ročník)	J. Bína
FLORBAL	Pondělí	14.00 – 15.00	(3. – 5. ročník)	M. Medlík, A. Krejčík
ŠIKOVNÍ VÝTVARNICI	Pondělí	13.00 - 14.00	(1. - 2. ročník)	K. Čechová
ŠIKOVNÍ VÝTVARNICI	Pondělí	14.00 - 15.00	(3. - 5. ročník)	K. Čechová
ROZŠIŘUJÍCÍ KURZ ANGLIČTINY (HAMPTON)	Úterý	13.00 – 16.45	2.,3.,4., 5.-9. ročník	Lektoři Hampton
VESELÁ VĚDA	Úterý	13.00 – 14.00	(1. – 5. ročník)	Hájková
VESELÁ VĚDA	Úterý	14.15 – 15.15	(1. – 5. ročník)	Hájková
FLORBAL	Úterý	14.00 – 15.00	(6. – 9. ročník)	A. Krejčík
POČÍTAČOVÝ KROUŽEK	Úterý	14.00 – 15.00	(6. – 9. ročník)	L. Plesar
KERAMIKA	Úterý	13.00 – 14.00	(1. – 2. ročník)	K. Čechová
KERAMIKA	Úterý	14.00 – 15.00	(2. – 4. ročník)	K. Čechová
KERAMIKA	Úterý	15.00 – 16.00	(3. – 5. ročník)	K. Čechová
PŘÍPRAVA NA PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY MATEMATIKY	Středa	14.00 – 15.00	9. ročník	M. Medlík
HRAVÁ ANGLIČTINA 1	Středa	13.45 – 14.45	(1. – 2. ročník)	L. Plesar
HRAVÁ ANGLIČTINA 2	Středa	14.55 – 15.55	(3. – 5. ročník)	L. Plesar
VČELAŘSKÝ	Čtvrtek	14.00 – 15.00	(1. – 9. ročník)	M. Svárovská
HUDEBNÍ – BUBNOVÁNÍ	Pátek	14:00 – 15:00	(6. – 9. ročník)	P. Novotný
TURISTICKÝ KROUŽEK	Sobota	Dle domluvy	(4. – 9. ročník)	Š. Kollárová

Prevence sociálně patologických jevů v ŠVP

V tematických plánech jednotlivých předmětů jsou zakomponovány oblasti týkající se prevence sociálně-patologických jevů, jakými jsou šikana, kyberšikana, návykové látky, sexuální násilí, extremismus a xenofobie, kriminalita, násilí či poruchy příjmu potravin.

1.ročník	
Vzdělávací oblast (Prv, Čj)	Znalostní kompetence
Soužití lidí – mezilidské vztahy; mezilidská komunikace	Aplikuje zásady správného chování ve škole i mimo ni
Bezpečné chování v různém prostředí; krizové situace; přivolání pomoci v situaci osobního či cizího ohrožení	Dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných Projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví. Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci.
Základní hygienické návyky	

2.ročník	
Vzdělávací oblast (Prv, Čj, TV)	Znalostní kompetence
Mezilidské vztahy, mezilidská komunikace	Usiluje o dobré vztahy ve třídě
Tolerance k přirozeným odlišnostem spolužáků, k jejich přednostem i nedostatkům	Nevyvyšuje se nad ostatní, neprosazuje své potřeby silou
Pravidla slušného chování, školní řád	Rozliší nevhodné chování. Respektuje školní řád
Vliv stravování na zdraví, pitný režim, správná životospráva	Orientuje se mezi zdravou a méně zdravou stravou, dodržuje pitný režim
Setkání s cizími lidmi	Chová se obezřetně při setkání s cizími lidmi

3.ročník	
Vzdělávací oblast (Prv, Čj,)	Znalostní kompetence
Soužití lidí – mezilidské vztahy a komunikace, pravidla chování lidí Pravidla ve státě – zákony	Vysvětlí, co často bývá příčinou konfliktů mezi kamarády Analyzuje běžný konflikt mezi dětmi a navrhne jeho možná řešení. Uvede příklady přátelského chování
Zásady zdravé výživy	Na příkladech dokáže rozlišit zdravé a nezdravé prvky v jídelníčku
Návykové látky, hazardní hraní, nebezpečí internetu (sociální sítě)	V modelové situaci odmítne nabízené experimentování s návykovými látkami nebo jiným rizikovým chováním Orientuje se ve výhodách a nevýhodách používání elektronické komunikace prostřednictvím internetu

4.ročník	
Vzdělávací oblast (VI,Př, Čj)	Znalostní kompetence
Soužití většiny a menšin, potlačování práv skupin obyvatel, globální problémy lidstva	Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
Péče o zdraví – drobné úrazy a poranění, první pomoc, úrazová zábrana	Ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc Rozpozná život ohrožující zranění
Dopravní výchova	Rozpoznává základní značky, zná zásady bezpečné jízdy na kole, důležitá telefonní čísla v případě nehody

5.ročník	
Vzdělávací oblast (VI,Př, Čj)	Znalostní kompetence
Mezilidské vztahy, komunikace, zájmové spolky, politické strany, církve, národnostní menšiny, náboženské sk.	Vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi dívkami a chlapci, v rodině, v obci
Pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastních emocí, rizikové chování, předcházení konfliktů	Rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky
Právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy	Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
Pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, lidská reprodukce, základy sexuální výchovy – osobní vztahy, etická stránka vztahů a sexuality	Uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku
Návykové látky, hazardní hraní, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí sociálních sítí	Předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek Uvádí zásady bezpečného užívání elektronických médií
Osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek, šikana, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích	Uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou

Na 2. stupni je komplexní prevence sociálně patologických jevů v předmětu výchova ke zdraví. Ve větší míře se preventivní témata objevují i v občanské výchově. V ostatních předmětech se objevuje průběžně během celého roku s ohledem na dané téma (např. Zeměpis – xenofobie, rasismus, národnostní menšiny, Přírodopis – lidské tělo, sexualita, pohlavní rozdíly apod.).

6., 7., 8.ročník (Výchova ke zdraví)	
Vzdělávací oblast	Znalostní kompetence
VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ vztahy ve dvojici, vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity: škola, třída, rodina (práva a povinnosti), šikana , komunikace s neznámými lidmi, krádeže a vandalismus , homofobie , extrémistická chování (rasismus, xenofobie)	Sestaví a dodrží přijatá pravidla třídy Zná školní řád, desatero, práva a povinnosti žáka Uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu Brání se proti manipulaci a agresi Pozná manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt
ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE dětství, puberta, dospívání (tělesné, duševní a společenské změny)	Vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím Respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje, kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA výživa a zdraví, vliv vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví, tělesná a duševní hygiena, denní režim, ochrana před přenosnými a nepřenositelnými chorobami a úrazy, základy první pomoci, rizikové sexuální chování	Uvede kladné a záporné faktory ovlivňující zdraví V rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky Osvojuje si základy první pomoci Vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví
RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE stres a jeho vztah ke zdraví, autodestruktivní závislosti (alkohol, kouření, drogy,...) , skryté formy násilí a zneužívání (šikana, krádeže, sexuální zneužívání, sebepoškoz,, šikana, kyberšikana), bezpečné chování a komunikace, dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví, manipulativní reklama a informace, hazardní hraní , nebezpečí internetu, netolismus , ochrana člověka za mimořádných událostí	Osvojuje si odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví Vysvětlí pojem „rizikové chování“ Uvede zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek Uplatní osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni Seznamuje se a osvojuje si pravidla dopravní bezpečnosti Projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy, Zná důležitá telefonní čísla, rozpozná varovný signál Zná rizika spojená s užíváním sociálních sítí i internetu i právní aspekty při porušování pravidel ve virtuálním světě
HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ Celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci, podpora zdraví a její formy, poruchy příjmu potravy	Sestaví žebříček životních hodnot Vysvětlí rizika poruchy příjmu potravy Vyjmenuje správný stravovací režim (jídelníček)
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace psychohygiena, vztahy, komunikace a kooperace, subkultury a nová náboženská hnutí	Projevuje odpovědný vztah k sobě samému Přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů

6.-9. ročník (Občanská výchova)	
Vzdělávací oblast	Znalostní kompetence
ráva a povinnosti ve škole, význam samosprávy, záškoláctví	Zdůvodňuje význam školního řádu, snaží se ho dodržovat a uvědomuje si rizika porušování
ty, já, on jsme rozdílní, národnostní menšiny	Objasňuje nutnost tolerance ve společnosti Poznává netolerantní chování
život mezi lidmi ve škole, mezi vrstevníky, komunikace a média	Kriticky přistupuje k mediálním informacím Objasňuje význam spolupráce a solidarity mezi lidmi
tolerance k národnostním menšinám lidská práva v dokumentech – práva a povinnosti, rovnost a nerovnost, svoboda, morálka a mravnost	Přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva druhých Poznává porušování práv a hledá možnosti řešení Objasňuje význam ochrany lidských práv a svobod, Poznává a zaujímá postoj proti netolerantním, rasistickým a xenofobním projevům chování
umím se prosazovat – asertivita	Poznává a učí se uplatňovat vhodné způsoby chování
základní práva a svobody, problémy v oblasti práv	Rozpoznává protiprávní jednání, přestupek, trestný čin, uvede příklad
orgány právní ochrany a sankce, přestupky a správní řízení, trestní právo, děti a paragrafy	Posuzuje úkoly orgánů právní ochrany, uvádí příklady činnosti při postihování trestných činů Dodržuje právní ustanovení, která se k němu vztahují, uvědomuje si rizika porušování Rozpoznává protiprávní jednání, přestupek a trestný čin

4.2 Pro učitele

- Odebírání časopisů Prevence, Co dělat když ..., které jsou k dispozici ostatním pedagogickým pracovníkům.
- Metodik prevence a výchovná poradkyně (další vyučující) nabídne vyučujícím materiály s tematikou prevence sociálně-patologických jevů obsahující různé formy práce. Materiály získají na seminářích. Ve sborovnách je k dispozici krizový plán.
- Metodik prevence Mgr. Martin Medlík a výchovná poradkyně Mgr. Nikola Součková a další vyučující, se budou účastnit seminářů a přednášek zaměřených na prevenci sociálně-patologických jevů. S nimi seznámí ostatní pedagogické pracovníky.
- Využití školního poradenského pracoviště.
- Nástěnky prevence s aktualitami, desky s tiskopisy a dotazníky ve sborovnách.
- Online poradenství v oblasti prevence na disku učitel (dokumenty, tiskopisy, aktuality, dotazníky apod.).
- Školní psycholožka a metodik prevence chodí na náslechy, poskytuje odbornou a materiální pomoc při efektivním vedení třídnických hodin, v případě potřeby vede třídnickou hodinu (TU se stává pozorovatel), podpora při zavedení souboru pracovních listů na primární prevenci během třídnických hodin

4.3 Pro rodiče

- Informační servis pro rodiče (seznámení s preventivní strategií školy, se školním řádem, poskytnutí adresáře poskytovatelů služeb s ohledem na problematiku zvládnání rizikových forem chování u dětí atd.).
- Aktivní formy spolupráce s rodiči (přímá účast rodičů na preventivní strategii školy, kvalitní práce třídních učitelů směrem k rodičům, školní akce určené pro rodiče s dětmi, funkčnost poradenského systému školy).
- Přednášková činnost jako pasivní formou spolupráce s rodiči, písemná sdělení rodičům, distribuce informačních materiálů.
- Odborná pomoc rodičům (mimo rámec školy), besedy s rodiči žáků k určitému problému, poradenství (práce s jednotlivcem jako členem rodiny, rodinná terapie, malé rodinné intervence, zprostředkování informací).
- Využití školního emailu prevence - poradenstvi@1zsmh.cz.

5 MONITORING A EVALUACE

V průběhu školního roku sledujeme účinnost preventivního programu z pohledu učitele, žáka, školního poradenského pracoviště a rodičů. Za nejdůležitější považujeme kontrolní činnost plnění stanovených cílů, preventivních aktivit a programů. Dále to je funkční informační systém mezi jednotlivými členy školy a vedení základní agendy. Základem evaluace preventivního programu je závěrečná zpráva metodika prevence (součástí výroční zprávy školy) a online výkaznictví na portálu MŠMT (dostupné na preventivni-aktivity.cz). Tím lze vyhodnotit naplnění stanovených cílů, ověření účinnosti preventivních aktivit a programů. Na základě těchto dokumentů dochází ke stanovení priorit pro další školní rok.

5.1 Monitoring

Učitel	Kontrola plnění výstupů ŠVP věnující se prevenci ze strany vedení školy
	Třídní učitelé každé pololetí mají schůzku s členem školního poradenského pracoviště (diskuze nad preventivními aktivitami a programy, třídní klima apod.)
	Diskuze s lektory SEMIRAMIS (2 x ročně) – pohled na třídu z vnějšího prostředí
	Hospitační činnost ze strany vedení školy a školního poradenského pracoviště
	Nepravidelné schůzky TU a školního poradenského pracoviště (popř. vedení školy) – dle potřeby
	Měsíční výkaz třídních učitelů (práce v TH a jednání s rodiči v oblasti prevence)
Žák (třída)	Třídnické hodiny (v případě potřeby vedené metodikem prevence - TU pozorovatel)
	Rodičovské schůzky ve formě žák x rodič x třídní učitel (kromě prospěchu se řeší spokojenost ve třídě, rizikové chování apod.)
	Dotazník MCI (českou verzi upravil J. Lašek, J. Mareš pod názvem „Naše třída“), 4. - 9. třída – viz příloha 1 , 1. - 3. třída – viz příloha 2
	Dotazník ze souboru KLIMA TŘÍDY (Mareš a spol.) – příloha 10 – dotazník pro učitele, žáky a rodiče- viz příloha 3 (povinně pro 6. ročník v průběhu 2. pololetí)
	Další dotazníky – Strom třídy, Sympatie – Vliv (využití v případě potřeby)
	Individuální rozhovory s třídním učitelem (popř. členy školního poradenského pracoviště) – dle potřeby
Školní poradenské pracoviště (vedení školy)	Schůzky s vedením školy (vyhodnocení preventivních aktivit, plánování, diskuze nad problémy apod.)
	Náslechy a realizace preventivních aktivit ve třídách (práce v kruhu)
	Poradenská činnost pro učitele, rodiče a žáky dle potřeby
	Vedení agendy (záznamy jednání se žáky a rodiči, záznamy z preventivních programů – SEMIRAMIS a další, evidence sociálně patologických jevů, vyhodnocení preventivních aktivit apod.)
Rodiče	Pravidelné rodičovské schůzky
	Individuální konzultace s TU, školním poradenským pracovištěm a vedením školy dle potřeby
	Seznámení s novinkami v oblasti preventivních aktivit, seznámení s dokumenty školy
	Online dotazník v průběhu dubna (reakce na distanční výuku a návrat výuky do „běžného režimu“)

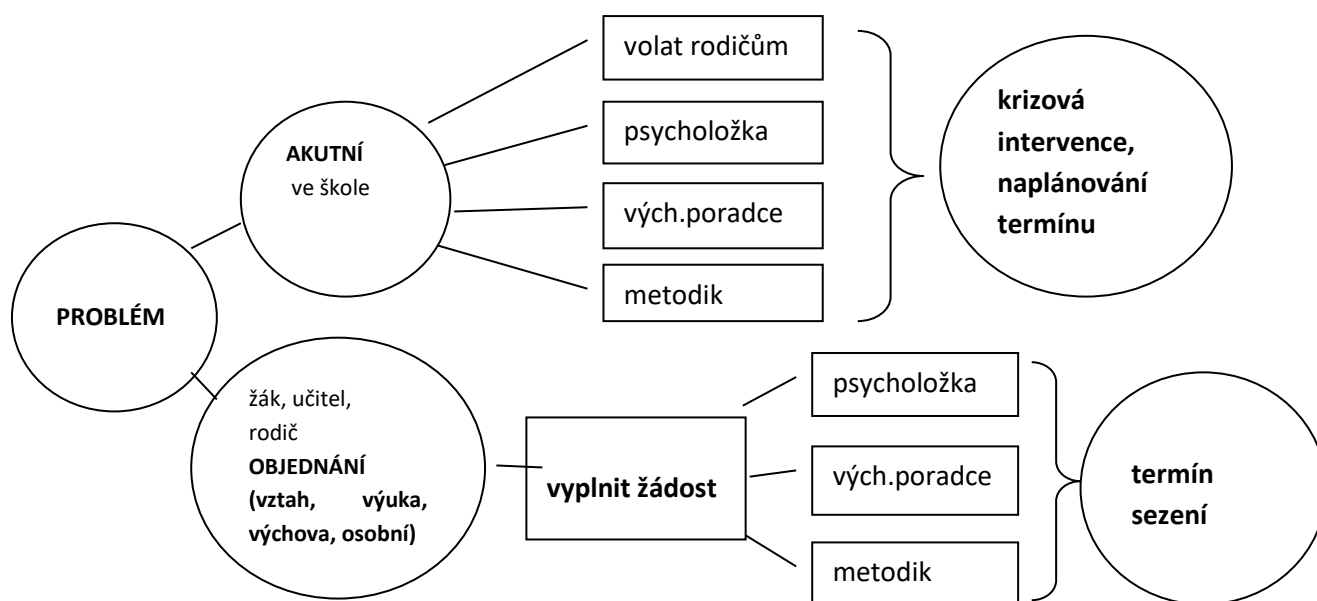
5.2 Evaluace

Hlavní součástí evaluace je závěrečná zpráva metodika prevence, která obsahuje následující oblasti: plnění cílů PPŠ, analýza současného stavu (viz kapitola 3), vyhodnocení preventivních programů a besed, školení a semináře, stanovení priorit pro další školní rok (viz kapitola 3.1). Tato zpráva je součástí výroční zprávy školy.

Vyhodnocení preventivního programu je z velké části v systému výkaznictví preventivních aktivit pro MŠMT, které vyplní na konci školního roku metodik prevence. Mezi kvantitativní vyhodnocení patří časová dotace preventivních témat ve výuce a evidence typů a míry rizikového chování na škole.

6 KRIZOVÝ PLÁN (CO DĚLAT KDYŽ ...)

Při výskytu či podezření nežádoucího jevu, který není učitel schopen sám vyřešit, informuje školní poradenské pracoviště (ŠMP, VP, školní psycholog), které informuje vedení školy a naplňuje postup při řešení takového jevu. Pokud se jedná o akutní problém, dochází ke krizové intervenci. Pokud problém není akutní (školní prospěch, osobní a rodinné problémy, vztahy mezi žáky apod.), rodič vyplní žádost o péči žáka ve školním poradenském pracovišti, je naplánován termín schůzky, postup řešení a náprava.

Východiskem této kapitoly jsou přílohy Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních od MŠMT. Zaměřeno je to na řešení rizikového chování ve škole. V krizovém plánu školy, jakožto samostatném dokumentu, je obsažena prevence, projevy, řešení, doporučená literatura a preventivní programy na konkrétní typ rizikového chování.

6.1 Šikana

Co může vyřešit škola? Pouze počáteční fázi (dokud se nevytvoří jádro agresorů).

Co musíme řešit s pomocí odborníků? Pokud je třída na straně agresorů a je rozdělena na agresory a oběti

Krizová intervence ve škole:

- 1) Přípravná fáze – řešíme co nejkratší dobu, schůzka užšího realizačního týmu (TU, školní poradenské pracoviště, vedení školy) a dohoda na společném postupu, zajištění spolupráce ze strany vedení školy.
- 2) Vyslechnutí informátorů – NEZPOCHYBŇOVAT VÝPOVĚDI INFORMÁTORŮ.
- 3) Individuální rozhovory se svědky.
- 4) Ochrana obětí – ZVÝŠENÍ DOZORŮ apod.
- 5) Rozhovory s oběti a agresory – ODDĚLENĚ.

- metody realizace výslechu: A) usmíření aktérů B) vnější nátlak na agresory
- záznam jednání s obětí, agresory i svědky
- 6) Informujeme rodiče o závěru vyšetření (především u oběti).
- 7) Postihy dle sankčního řádu školy.
- 8) Nastavení pravidel ve třídě.

6.2 Kyberšikana

Projevy: slovní útoky (nadávky, výsměch, zesměšňování apod.) přes sociální sítě, krádeže a zveřejňování audiovizuálních materiálů (videa, fotky), které narušují soukromí a důstojnost obětí.

- a. Zajištění důkazů – doporučit oběti, aby nic nemazala, pořídit si screenshoty.
- b. Ochrana oběti - doporučit oběti změnit si hesla apod., nereagovat na útoky agresora, popř. zrušení profilu či emailu.
- c. INFORMOVAT RODIČE - doporučit jim postup při řešení kyberšikany, klademe rodičům na srdce, aby se zajímali, kam jejich děti chodí na internetu.
- d. Vyšetřování – vyslechnutí svědků (členů stejné FB skupiny apod.), pokud je známý agresor, vyslechneme i jeho a provedeme zápis jednání se žákem.
- e. Poskytneme rodičům kontakty na odborníky.

6.3 Záškoláctví

0–10 neomluvených hodin – informuje TU výchovného poradce a ŠMP, pozve se rodič a provede se zápis o důvodu absence, postih dle sankčního plánu (nTU, dTU, dŘŠ)

10–25 neomluvených hodin – ředitel školy svolává výchovnou komisi (VEDENÍ –RODIČ – TU – ŠMP) a je proveden záznam z jednání, postih dle sankčního řádu (dŘŠ, snížený stupeň z chování)

25 a více neomluvených hodin – většinou při opakovaném záškoláctví, volá se OSPOD (při podezření na rizikové chování)

6.4 Užívání návykových látek

Co když někoho přistihneme s cigaretou ve škole?

- 1) Zabráníme další konzumaci a odebereme tabákové výrobky.
- 2) Postupujeme dle školního řádu a provedeme záznam s vyjádřením žáka, který založí školní metodik do své evidence.
- 3) Poučíme žáka o škodlivosti kouření, rizicích na jeho zdraví, finanční stránku kouření.
- 4) Třídní učitel informuje o situaci rodiče či zákonného zástupce.
- 5) Školní poradenské pracoviště pozve rodiče do školy (je proveden záznam z jednání, hledá se společná cesta nápravy, rodič je informován o dalším postupu školy).
- 6) Pokud se situace opakuje, informujeme OSPOD.
- 7) Dle školního řádu vyvedeme výchovná opatření.

Co když někoho přistihneme s alkoholem ve škole?

- 1) Další konzumaci a alkohol odebereme.
- 2) Podle stavu žáka posoudíme, zda mu nehrozí nebezpečí (stupeň opilosti).
- 3) V případě, že nehrozí dítěti akutní nebezpečí, postupujeme dle školního řádu a o události provedeme záznam s vyjádřením žáka, který školní metodik prevence zakládá do své agendy.
- 4) Pokud žák není schopen výuky, ihned informujeme rodiče či zákonného zástupce, který si ho odvede domů, pokud není rodič dostupný, informujeme OSPOD.
- 5) Skutečnost o konzumaci alkoholu ve škole ohlašujeme rodičům či zákonným zástupcům i v případě, že je žák schopen další výuky.
- 6) Školní poradenské pracoviště pozve rodiče do školy (je proveden záznam z jednání, hledá se společná cesta nápravy, rodič je informován o dalším postupu školy při opakování prohřešku).
- 7) Při opakované konzumaci alkoholu informujeme OSPOD.
- 8) Žákovi i rodičům poskytneme veškeré informace o možnostech odborné péče.
- 9) Vyvodíme výchovná opatření stanovené školním řádem.

6.5 Vandalismus

Co dělat, když dojde k úmyslnému poškození majetku školy?

- 1) Vždy o tom informujeme ředitelku školy.
- 2) Provedeme zápis jednání se žákem ŠMP – TU – VEDENÍ.
- 3) Důsledně vymáháme škodu po tom, kdo ji způsobil (spíše po rodičích), pokud lze věc opravit, PREFERUJEME OPRAVU PŘED FINANČNÍ NÁHRADOU.
- 4) Pokud by se k tomu neměli, lze zavolat i Policii ČR.
- 5) Postih dle sankčního řádu.

6.6 Krádeže

Vždy to hlásíme ředitelce školy a jsme velmi důslední

- 1) Pečlivě se zabývat příčinami. Některé jsou významně polehčující (dítě je ke krádeži donuceno někým jiným, z koho má strach). Někdy se může jednat i o formu kompulzivního chování, které je nutné řešit v rámci odborné péče.
- 2) S náhradou způsobené škody postupovat jako u vandalismu. Preferovat nápravu mezi poškozeným a zlodějem – trvat na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.
- 3) Zákonného zástupce zloděje vyrozumívát vždy až poté, kdy budou známy přesně příčiny, které dítě k takovému chování vedly, a to zejména v případě menších dětí.
- 4) Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu, vyrozumět Policii ČR a oznámit podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy.
- 5) Každou nahlášenou krádeží se zabývat, vyšetřovat ji. Je to důležité poselství jak pro poškozeného, tak pro zloděje. **Nezačínat tím, že si všichni mají na své věci dávat dobrý pozor, že si to či ono nemají do školy nosit nebo to mají zamykat.** Tyto informace často vyznívají, **jako by za krádež mohl poškozený, nikoliv zloděj.**
- 6) O krádeži a jejím šetření provést záznam: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím...

Situaci hlásíme:

- a) Rodičům – poškozeného i zloděje vždy po precizním zjištění příčin
- b) Policii – pokud nejeví žák ani zákonní zástupci snahu o nápravu
 - pokud si to přeje poškozený či zástupce poškozeného
- c) OSPOD – při opakované krádeži

6.7 Poruchy příjmu potravy

Důležitá je včasná intervence u rizikových jedinců (rychlá ztráta hmotnosti, zvracení apod.). Vždy je nutné informovat rodiče, kterým můžeme zprostředkovat kontakt s odborníky (psycholog, lékař) a s velkou opatrností i některé jídelní zvyklosti, které jsou důležité pro zdravý vývoj dítěte. Při opakovaném projevu poruch příjmu potravy lze kontaktovat přímo pediatra.

6.8 Extremismus, rasismus, xenofobie a homofobie

Prvním krokem je zjistit hloubku xenofobních, rasistických a extremistických postojů a rozšíření uvedených postojů v kolektivu. Vyvoláme diskusi a zaměříme výuku na tuto problematiku. Okamžitě a razantně vystoupit proti veškerým projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a popřípadě pozvat experty k diskusi. Vždy je třeba informovat rodiče a nabídnout jim spolupráci. V případě závažných projevů lze informovat Policii ČR. Mezi důležité kroky patří zkoumání motivace žáků k těmto postojům.

6.9 Rizikové sexuální chování

Přímo ve školském prostředí lze za sexuální rizikové chování považovat:

Sexuální obtěžování a násilí

- 1) Okamžitě zamezíme dalšímu páčání násilí a obtěžování.
- 2) Provedeme rozhovor s obětí a agresory (vždy zvlášť).
- 3) Pokud si to situace vyžaduje, zavoláme Policii ČR a lékařskou pomoc.
- 4) Informujeme rodiče všech zúčastněných.
- 5) Provedeme zápis o události a popř. svoláme výchovnou komisi a doporučíme odborníky (pediatr, dětský psycholog a sexuolog apod.).
- 6) Výchovná opatření udělujeme dle školního řádu.
- 7) Nadále sledujeme situaci a provedeme opatření (zvýšení dozoru, beseda s odborníky apod.), která povedou proti recidivitě.

Zveřejňování fotografií a videí se sexuální tematikou (pornografie) – zveřejňování vlastních či cizích (popř. spolužáků)

- 1) Zajistíme materiál pro případné důkazy, z facebooku, instagramu a dalších sociálních pořídíme screenshoty.
- 2) Informujeme rodiče zúčastněných.
- 3) V případě porušení zákona voláme Policii ČR a další odborníky.
- 4) Svoláme výchovnou komisi a dle školního řádu udělujeme výchovná opatření.

6.10 Netolismus

Projevy: méně vykonané práce, ztráta kontroly nad časem stráveným u počítače, brzké vstávání k počítači nebo ponocování u počítače, rostoucí nervozita a neklid, přemýšlení o počítači při nepoužívání, krádež peněz na nákup her, stále více a více času potřebného k uspokojení ze hry, hraní kvůli úniku od osobních problémů, narušené vztahy s rodinou zanedbávání učení, opouštění dřívějších zájmů a přátel, zhoršující se školní výsledky.

Efektivní řešení netolismu není primárně v možnostech pedagogů a školy. Role učitele je v této problematice především v předávání informací a pozorování varovných signálů. Při projevech netolismu pedagog informuje rodiče, předává kontakty na odborná zařízení a podporuje žáka při řešení obtížných situací, které mu jeho rizikové chování přináší. Nutná je vždy spolupráce s kolegy, vedením a především rodiči/zákonnými zástupci žáka. Obecně se dá říci, že odbornou pomoc v oblasti netolismu mohou v daném kraji poskytovat: Pedagogicko-psychologická poradna, středisko výchovné péče, odborná zdravotnická zařízení, nestátní organizace orientované na danou problematiku.

6.11 Násilí

Střelné a ostatní zbraně

- 1) Všechny viditelné zbraně **okamžitě zabavit** a vrátit rodičům až po velkých obstrukcích, na základě zápisů, záznamů.
- 2) Každý přestupek proti školnímu řádu z této kategorie ocenit výchovným opatřením.
- 3) Jakékoliv zranění jednoho žáka jiným za použití zbraně nezamlčovat, ale okamžitě řešit.
- 4) Do řešení zapojit rodiče, poškozeného i útočnicka, nebát se volat policii.

Rvačky

- 1) Zasahovat rozumně až ve chvíli, kdy se účastníci trochu unaví. Jinak lze přijít také úhoně a zranění učitele.
- 2) Moc se neplést do toho, když aktéři na sebe jen něco pokřikují a nadávají si, to patří k věci.
- 3) Během následného vyšetřování být věcný.
- 4) Z události provést zápis.
- 5) Soustředit se hlavně na případná zranění a jejich ošetření.
- 6) Rvačkám žádnou prevencí nelze zabránit.

Verbální agrese + hrubé a vulgární výrazy

- 1) Kromě školního řádu mít ve škole stanovena i obecná pravidla soužití.
- 2) Mladší děti trpělivě opravovat a dávat jasně najevo, že veřejné užívání hrubých výrazů není ve škole přípustné a společensky je to nevhodné.

Situaci hlásíme:

- a) Policii ČR
 - násilí je většího rozsahu a žák a jeho zákonní zástupci nejeví snahu o nápravu
 - pokud si to žádá poškozený a zákonný zástupce poškozeného
- b) OSPOD
 - opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek

6.12 Sebepoškozování

- 1) Posoudit aktuální riziko závažného sebepoškození a v případě jeho přítomnosti odeslat dítě, eventuelně i proti vůli rodičů, do spádového psychiatrického zařízení.
- 2) Kontaktovat rodinu, systematicky dlouhodobě spolupracovat s rodinou.
- 3) Využít služeb psychologa pedagogicko-psychologické poradny.
- 4) Motivovat dítě a rodinu k návštěvě specialisty – krizové centrum, psychologická a psychiatrická ambulance.
- 5) Stanovit jasně hranice a pravidla na půdě školy.
- 6) Ideální přístup je takový, ve kterém je sebepoškozování tolerováno, ale vede ke konkrétním důsledkům – například lze zavést pravidlo, že žák může za učitelem přijít kdykoliv, když pociťuje nutkání poškodit se, ale učitel se mu nebude věnovat, pokud se poškodí (za podmínky, že jiný dospělý, učitel či rodič zvládne akutní situaci s eventuálním ošetřením či zabráněním dalším následkům).
- 7) Svolat výchovnou skupinu: **třídní učitel, školské poradenské zařízení, pediatr či pedopsychiatr**, eventuelně OSPOD.

Situaci hlásíme:

- a) Psychiatrické oddělení či klinika spádové nemocnice, příjem nejbližší psychiatrické léčebny - v případě přímého rizika závažného ublížení či ohrožení života i nedobrovolně, ideálně po předchozí telefonické konzultaci
- b) Odborník - pokud žák není aktuálně ohrožen závažným sebezraněním (platí pro žáky motivované k řešení situace a hledání pomoci, vynucená konzultace u odborníka málokdy přinese efekt)
- c) Policie ČR - v případě přímého rizika vážného zranění nebo smrti následkem sebepoškození je namíste okamžitá, i nedobrovolná hospitalizace na psychiatrii – při odmítání hospitalizace
- d) OSPOD - navádění dětí k sebepoškození/sebevraždě
- doprovodné problémy sebepoškozování – šikana, sexuální zneužívání, zanedbávání péče, týrání dítěte

6.13 Syndrom týraného dítěte

U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informována ředitelka školy.

- 1) Všimnout a odhalit stopy týrání.
- 2) Pokusit se při podezření navázat osobní kontakt v soukromí (jak přišel k modřinám těla, apod.), vhodné je začít diskuzi ze široka, neformálně.
- 3) Pokud se nedaří navázat s dítětem kontakt, je dobré obrátit se na pedagogicko-psychologickou poradnu či nabídnout kontakt na linku bezpečí.
- 4) Obrátit se na jeho spolužáky nebo sourozence, zda o příčině jeho problémů nevědí.

- 5) Pozor na rodiče – pouze okomentovat, jak si vysvětlují problémy, které učitel u dítěte vyzoroval. Může se tak i zjistit, že skutečnou příčinou žákovy chování je něco jiného než domácí týrání. Sledovat nepřímé znaky u rodičů, na základě kterých lze vyzorovat, zda se jedná o domácí násilí.
- 6) Při potvrzení týrání je třeba kontaktovat odborníky (OSPOD, pozor na lékaře – chce doprovod rodičů).

Sexuální zneužívání – je každé nepřiměřené vystavení dítěte sexuálnímu činu nebo chování, které vede k uspokojování potřeb zneuživatele.

- 1) Uvědomit si, že jde o velmi citlivou záležitost.
- 2) Seznámit s tím co nejužší okruh dalších osob.
- 3) Pokud se zneužívání dopouští rodič, není žádoucí informovat ho o tom, že se dítě svěřilo.
- 4) Komunikovat s dítětem – podrobnější vyšetřování nechat na psychologovi a policii.
- 5) Vhodně dítěti sdělit, že skutečnost musíte ohlásit na policii.
- 6) Ocenit dítě, že za vámi přišlo a ujistit ho, že pro ně uděláte všechno, co je ve vašich silách.
- 7) Jestliže dítě nechce, abyste věc ohlásili, situaci konzultujte s odborníkem, ale od oznámení události vás to nesmí odradit.

Dozvíím se – oznámím řediteli – kontaktujeme policii a OSPOD

6.14 Hazardní hraní

Hlavním úkolem pedagoga je identifikace žáka, který má s danou problematikou problém. Možné otázky ke zjištění hloubky problému: Patří sázení či hraní k tvým zálibám? Je to zábava, nebo někdy otrava? Můžeš mi o tom něco povědět? Už jsi měl někdy pocit, že je třeba vsadit více peněz? Už jsi někdy lhal svým blízkým o tom, kolik jsi prohrál?

- 1) K žákovi postupovat citlivě, navázat důvěrný vztah s nabídkou adekvátní pomoci.
- 2) Úzce spolupracovat s rodiči a spolupracovníky (ŠMP, školní psycholog).
- 3) Nabídnout alternativu k hraní – volnočasové aktivity, kroužky v rámci školy.
- 4) Informovat žáky i rodiče o síti poraden – např. poradenskecentrum.cz.
- 5) V případě důvodného podezření, že byl v souvislosti s hazardním hraním spáchán trestný čin (krádež, podvod, ublížení na zdraví atp.), informovat ředitele školy a provést vyšetření i s písemným zápisem.

Situaci hlásíme:

- a) Rodiče – rodiče informujeme vždy při podezření či odhalení hazardního hraní (doporučuje se osobní setkání)
- b) OSPOD – pokud rodiče nespolupracují, v případě vážného podezření porušení Zákona
- c) Policie – podezření na páčání trestné činnosti

POUŽITÉ ZDROJE

Vnitřní dokumenty ZŠ Mnichovo Hradiště, Sokolovská 254: školní řád, sankční řád, ŠVP, krizový plán školy, školní preventivní strategie

MŠMT: *Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j.: 21291/2010-28* [online],

[cit. 2018-01-04] dostupné z WWW:

<http://sdv.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

MAREŠ, Jan a kol. *Klima školy: soubor dotazníků pro učitele, žáky a rodiče*: [online]. Praha: NÚV, 2012

[cit. 2018-01-04]. ISBN 978-80-87652-89-3., dostupné z WWW:

www.nuv.cz/file/100_1_1/

PŘÍLOHY

Příloha 1: Ukázka dotazníku MCI "Naše třída" od žáka 6. ročníku.....	27
Příloha 2: Ukázka dotazníku MCI "Naše třída" od žákyně 3. ročníku.....	28
Příloha 3: Ukázka dotazníku "Klima Školy od žáka 9. ročníku	29
Příloha 4: Ukázka dotazníku "Sympatie-Vliv"	30

Příloha 1: Ukázka dotazníku MCI "Naše třída" od žáka 6. ročníku

DOTAZNÍK "NAŠE TŘÍDA"

Instrukce: Dotazník není žádná zkouška, nejsou zde nějaké dobré nebo špatné odpovědi. Máte napsat, jaká je teď vaše třída, vaši spolužáci. Každou větu v dotazníku s nejprve pořádně přečtete. Na jednotlivé otázky budete odpovídat čísly (jakoby známkami) od 1 do 5 s tím, že známka 1 vyjadřuje váš naprostý souhlas a naopak známka 5 znamená váš nesouhlas:

SOUHLAS		NĚCO"MEZI"	NESOUHLAS	
nejvíce výstižně	dosti výstižně	těžko rozhodnout	málo výstižně	nejméně výstižně
1	2	3	4	5

Svou odpověď ve formě čísla 1 až 5 napište nad tečky vždy na začátek věty. Pokuste se nepoužívat příliš často neutrální odpověď 3 (něco "mezi"). Když se spletete, nebo si odpověď rozmyslíte a chcete ji změnit, přeškrtněte číslo, které chcete opravit, a napište to, co platí. Nic nepřeskakujte, odpovězte na každou otázku. Za vyplnění dotazníku děkujeme.

Jméno: Třída: 6.A Datum: 20.12.

- 3.... V naší třídě baví všechny děti práce ve škole 3
- 2.... V naší třídě se děti mezi sebou často perou 2
- 2.... V naší třídě děti mezi sebou často soutěží, aby se dozvěděly, kdo je nejlepší 2
- 4.... V naší třídě je učení většinou velmi těžké, máme moc práce 4
- 2.... V naší třídě je každý mým kamarádem 3
- 2.... Při výkladu učitele jsou děti v naší třídě téměř stále potichu 5
- 4.... Všichni žáci se ve třídě cítí dobře 4
- 2.... Některé děti v naší třídě jsou lakomé a nepomáhají druhým 2
- 3.... Mnoho dětí z naší třídy si přeje, aby jejich práce byla lepší než práce spolužáků 3
- 2.... Jen málo dětí z naší třídy dokáže udělat školní práci bez cizí pomoci 2
- 4.... Žáci v naší třídě se navzájem dobře znají a dost mezi sebou kamarádí 4
- 3.... Žáci v naší třídě se snaží, aby za nimi bylo po hodině vidět kus práce 3
- 4.... Děti z naší třídy mají svou třídu rády, nechtěly by být v jiné 4
- 1.... Určité děti z naší třídy dělají spolužákům naschvály, někteří se jich i bojí 1
- 2.... Některým dětem v naší třídě je velmi nepříjemné, když nemají tak dobré výsledky jako druzí 2
- 1.... V naší třídě umí dobře pracovat jen bystré děti 1
- 3.... Všechny děti z naší třídy jsou mí důvěrní přátelé 3
- 4.... Při vyučování bývají všichni žáci plně zapojeni, nikdo se nemůže flinkat 4
- 4.... Všem dětem se v naší třídě velmi líbí 4
- 2.... Určité děti z naší třídy vždycky chtějí, aby bylo po jejich, vyžadují to i násilím, a tak se jim ostatní děti musí přizpůsobit 1
- 2.... Některé děti z naší třídy se vždycky snaží udělat svou práci líp než ostatní 2
- 2.... Práce ve škole je pro všechny žáky velmi namáhavá a často málo zajímavá 3
- 5.... Všechny děti v naší třídě se mezi sebou dobře snášejí 5
- 4.... Učitelé při vyučování oznamují vždy "pravidla hry" a žáci z naší třídy se je snaží vždy dodržovat, většina dětí ochotně spolupracuje s učitelem 4
- 1.... V naší třídě bývá často legrace 1
- 1.... Děti z naší třídy se mezi sebou hodně hádají 1
- 2.... Několik dětí z naší třídy chce být pořád nejlepší 2
- 2.... Většina dětí z naší třídy nedokáže mít dobré známky, učivo je příliš náročné 3
- 4.... Děti z naší třídy se mají mezi sebou rády jako přátelé 4
- 4.... Většina naší třídy dává při vyučování dobrý pozor 4

Příloha 2: Ukázka dotazníku MCI "Naše třída" od žákyně 3. ročníku

Dotazník NAŠE TŘÍDA MCI (autor J. Lašek)

ANO NE

(My Class Inventory)

1. V naší třídě baví děti práce ve škole.
2. V naší třídě se děti mezi sebou pořád perou.
3. V naší třídě děti mezi sebou často soutěží, aby se dověděly, kdo je nejlepší.
4. V naší třídě je učení těžké, máme moc práce.
5. V naší třídě je každý mým kamarádem.
6. Některé děti nejsou v naší třídě šťastné.
7. Některé děti v naší třídě jsou lakomé.
8. Mnoho dětí z naší třídy si přeje, aby jejich práce byla lepší než práce spolužáků.
9. Mnoho dětí z naší třídy dokáže udělat svou školní práci bez cizí pomoci.
10. Některé děti z naší třídy nejsou mými kamarády.
11. Děti z naší třídy mají svou třídu rády.
12. Mnoho dětí z naší třídy dělá svým spolužákům naschvály.
13. Některým dětem z naší třídy je nepříjemné, když nemají tak dobré výsledky jako druzí žáci.
14. V naší třídě umí pracovat jen bystré děti.
15. Všechny děti z naší třídy jsou mi důvěrní přátelé.
16. Některým dětem se v naší třídě nelíbí.
17. Určité děti z naší třídy vždycky chtějí, aby bylo po jejich, aby se jim ostatní děti přizpůsobily.
18. Některé děti z naší třídy se vždy snaží udělat svou práci lépe než ostatní.
19. Práce ve škole je namáhavá.
20. Všechny děti z naší třídy se mezi sebou dobře snášejí.
21. V naší třídě je legrace.
22. Děti z naší třídy se mezi sebou hodně hádají.
23. Několik dětí z naší třídy chce být pořád nejlepší.
24. Většina dětí v naší třídě ví, jak má dělat svou práci, umí se učit.
25. Děti z naší třídy se mají mezi sebou rády jako přátelé.

X	
	X
X	
	X
	X
X	
	X
	X
X	
X	
X	
	X
X	
	X
	X
X	
X	
	X
X	
X	
X	
X	
X	

Příloha 3: Ukázka dotazníku pro žáky "Klima Školy od žáka 9. ročníku

Dotazník pro žáky

Když se řekne naše škola... Vybaví se prostředí, které velmi dobře znáš. Tvoje názory mohou přispět ke zytštění případných nedostatků a ke zlepšení života v naší škole. Zamysli se nad uvedenými tvrzeními, která mohou souviset s naší školou a s tím, co se v ní děje. Posuzuj celou naši školu, všechny svoje učitele i spolužáky, které znáš. Přemýšlej, jak je vidíš Ty. Zvaž a rozhodni se, zda s určitým názorem nebo situací můžeš rozhodně souhlasit, spíše souhlasit, spíše nesouhlasit anebo rozhodně nesouhlasit. Je důležité, aby ses vyjádřil(a) na každém řádku. Všechny Tvoje odpovědi jsou anonymní. Vypřehování celého dotazníku trvá přibližně 20 minut.

Číslo otázky		rozhodně souhlasím	spíše souhlasím	spíše nesouhlasím	rozhodně nesouhlasím
1)	Budova naší školy se mi líbí.	2	3	4	
2)	Líbí se mi výzdoba školy.	1	2	3	4
3)	Okolí školy se mi zdá upravené.	1	2	3	4
4)	Ve škole je vždy uklizeno.	1	2	3	4
5)	Nevyhovuje mi prostor k ukládání vlastních věcí ve škole.	1	2	3	4
6)	Stav hygienických zařízení (WC, sprchy, umývárny, ...) je vyhovující.	1	2	3	4
7)	Jsem spokojen s nábytkem naší školy (s lavicemi, židlemi, ...).	1	2	3	4
8)	Jsem spokojen s vybavením naší tělocvičny.	1	2	3	4
9)	Jídlo ve školní jídelně mi vždy chutná.	1	2	3	4
10)	Učitelé mají pochopení pro moje problémy.	1	2	3	4
11)	Myslím si, že učitelé nadřezují některým spolužákům.	1	2	3	4
12)	Učitelé dodržují vše, co nám slíbí.	1	2	3	4
13)	Učitelé mi špatně vysvětlují učivo.	1	2	3	4
14)	Všichni učitelé mají přehled o tom, co učí.	1	2	3	4
15)	Při vyučování se vždy nudím.	1	2	3	4
16)	Mám radost ze svých školních úspěchů.	1	2	3	4
17)	Ve škole mám spolužáka, kterému se můžu s čímkoliv svěřit.	1	2	3	4
18)	Na všechny spolužáky se můžu spolehnout.	1	2	3	4
19)	Se spolužáky se navzájem uznáváme.	1	2	3	4
20)	Před spolužáky můžu přiznat každou svojí chybu.	1	2	3	4
21)	Mám strach z některých spolužáků.	1	2	3	4
22)	Myslím si, že nás učitelé respektují.	1	2	3	4
23)	Bojím se některých učitelů.	1	2	3	4
24)	Když potřebuji, tak mi spolužáci poradí.	1	2	3	4
25)	Učitelé mi pomáhají při řešení problémů ve škole.	1	2	3	4
26)	U učitelů můžu hledat pomoc při řešení problémů spojených s učením.	1	2	3	4
27)	U učitelů můžu hledat pomoc při řešení osobních problémů.	1	2	3	4
28)	V hodinách se hodně naučím.	1	2	3	4
29)	Ve škole se snažím podávat co nejlepší výkony.	1	2	3	4
30)	Učitelé oceňují jen mé znalosti, ale ne moji snahu.	1	2	3	4
31)	Učitelé učí jednotvárně.	1	2	3	4
32)	Ve vyučování se můžu zapojit do diskuze.	1	2	3	4
33)	Ve škole mám možnost ukázat, co umím.	1	2	3	4
34)	Jsem rád/ráda, že chodím do této školy.	1	2	3	4
35)	Myslím si, že naše škola má ve srovnání s ostatními školami v okolí dobré jméno.	1	2	3	4
36)	Jel chlapec chlapec				

Chceš-li něco dodat k tématu dotazníku nebo k uvedeným tvrzením, tak tady je prostor pro Tvé sdělení:

Děkujeme za čas, který jsi věnoval(a) vyplnění dotazníku.

Příloha 4: Ukázka dotazníku "Sympatie-Vliv"

DOTAZNÍK VLIV A SYMPATIE

Ke každému jménu spolužáka napiš jednu z číslic 1-5 do sloupce s názvem Vliv.

Čísła budou znamenat toto: 1. nejvlivnější žák třídy

2. patří mezi několik nejvlivnějších

3. má průměrný vliv, jako většina spolužáků

4. má slabý vliv

5. nemá žádný nebo téměř žádný vliv

Podobným způsobem, jak jsi hodnotil vliv spolužáků, ohodnoť číslicemi 1-5 jejich sympatičnost ve sloupci s názvem Sympatie.

Čísła budou znamenat toto: 1. velmi sympatický

2. sympatický

3. ani sympatický ani nesympatický

4. spíše nesympatický

5. nesympatický

č.	Jméno a příjmení	Vliv	Sympatie	Zdůvodnění sympatií
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				

Pozn.: **KRIZOVÝ PLÁN** a **PREVENTIVNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ** Je samostatný dokument.